

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 15.5.2019.
JOIN(2019) 9 final

ZAJEDNIČKA KOMUNIKACIJA EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

EU i srednja Azija: nove prilike za snažnije partnerstvo

Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću

EU i srednja Azija: nove prilike za snažnije partnerstvo

UVOD

Europska unija (EU) i pet zemalja srednje Azije (Kazahstan, Kirgiska Republika, Tadžikistan, Turkmenistan i Uzbekistan) imaju **dugotrajne odnose koji se temelje na snažnim zajedničkim interesima**.

*Strategija EU-a za srednju Aziju iz 2007.*¹ pomogla je EU-u i srednjoj Aziji da dosegnu nezabilježenu razinu suradnje. Zbog svojeg **strateškog zemljopisnog položaja na raskrižju Europe i Azije**, svojeg **udjela u uvozu energenata u EU i tržišnog potencijala 70 milijuna stanovnika**, kao i **interesa EU-a za regionalnu sigurnost**, srednja Azija sve je važniji partner EU-a.

Neka od **aktualnih zbivanja u srednjoj Aziji** otvorila su još više **novih prilika** za produbljivanje partnerstva EU-a i srednje Azije. **Reformski procesi** u regiji potaknuli su pozive EU-u da im pruži političko priznanje i da podupre modernizaciju. **Novi zamah regionalne suradnje**, koji je iskazan na prvom neformalnom sastanku srednjoazijskih čelnika u ožujku 2018. u Astani, naglasio je relevantnost iskustva EU-a u stvaranju zajedničkih rješenja za zajedničke izazove. Pojačana nastojanja u promicanju **euroazijske povezanosti** povećala su interes za EU-ov pristup održivoj povezanosti. Jača suradnja srednje Azije i **Afganistana** stvorila je novo okruženje za EU-ova nastojanja u promicanju mira u toj zemlji. Nove ambicije pojedinih srednjoazijskih država za aktivnijom ulogom u **globalnim i regionalnim pitanjima** povećavaju potencijal za suradnju s EU-om na zajedničkim ciljevima.

Angažman EU-a u regiji može se razvijati na **snažnim temeljima**. Zemlje srednje Azije mogu imati povjerenje u EU kao vodećeg donatora i predanog partnera u njihovim procesima reformi i gospodarske tranzicije, istaknutog zagovaratelja njihove integracije u svjetski trgovinski sustav, izvora kvalitetnih ulaganja i najmodernije tehnologije te prirodnog poticatelja njihove regionalne suradnje.

Cilj je ove Zajedničke komunikacije stvaranje **snažnijeg, modernog i neisključivog partnerstva sa zemljama srednje Azije kako bi se ta regija razvila u održiv, otporniji, prosperitetniji i čvrsto međupovezan gospodarski i politički prostor**. Temeljit će se na poukama iz EU-ova angažmana u toj regiji, uzimajući u obzir druge relevantne strategije, uključujući *Globalnu strategiju EU-a za vanjsku i sigurnosnu politiku*², *Novi europski konsenzus o razvoju*³, *Strategiju EU-a o povezivanju Europe i Azije*⁴ i *Strategiju EU-a o Afganistanu*⁵, a vodit će se *Programom održivog razvoja do 2030.*⁶ *Ujedinjenih naroda*.

Strategija EU-a usredotočit će se na **tri povezana i međusobno nadopunjavajuća prioriteta**:

➤ **Partnerstvo za otpornost**

¹ EU i srednja Azija: Strategija za novo partnerstvo, 10113/07 od 31. svibnja 2007.

² Zajednička vizija, zajedničko djelovanje: jača Europa. Globalna strategija Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku”, lipanj 2016.

³ Novi europski konsenzus o razvoju, „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost”, SL 2017/C 210/01 od 30. lipnja 2017.

⁴ Povezivanje Europe i Azije – temelji za strategiju EU-a – zaključci Vijeća, 13097/18 od 15. listopada 2018.

⁵ Afganistan – Zaključci Vijeća, 13098/17 od 16. listopada 2017.

⁶ Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030., rezolucija koju je 25. rujna 2015. donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda.

EU će surađivati sa zemljama srednje Azije u predviđanju izazova koji utječu na njihove socioekonomske ciljeve i sigurnost i u suočavanju s njima te u jačanju njihove sposobnosti za predanost reformama i modernizaciji. Promicat će demokraciju, ljudska prava i vladavinu prava, produbiti suradnju u provedbi pariških klimatskih obveza i rješavanju transregionalnih problema u području okoliša, kako bi ih se pretvorilo u prilike. Pojačat će suradnju u području migracija.

➤ **Partnerstvo za blagostanje**

EU će biti partner zemalja srednje Azije u iskorištavanju njihova znatnog potencijala rasta poticanjem razvoja konkurentnog privatnog sektora te promicanjem stabilnog i otvorenog ulagačkog okruženja. Suradivat će u razvoju vještina, istraživanja i inovacija, posebno u korist mladih. Radit će se na uklanjanju strukturnih prepreka trgovini i ulaganjima unutar regije, potpori pristupu preostalih država srednje Azije Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO) i promicanju održive povezanosti.

➤ **Bolja suradnja**

EU će surađivati sa zemljama srednje Azije u jačanju strukture partnerstva, produblivanju političkog dijaloga i otvaranju prostora za sudjelovanje civilnog društva. Ostat će vodeći razvojni partner u regiji. Ojačat će javnu diplomaciju kako bi se naglasile prednosti partnerstva s tom regijom i njezinim građanima.

Poštujući težnje i interese svih svojih srednjoazijskih partnera, uz zadržavanje potrebe za razlikovanjem između pojedinih zemalja, EU će nastojati produbiti svoje odnose sa zemljama srednje Azije koje to žele i mogu. Nastojat će i surađivati s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama u slučajevima kad bi takva šira suradnja doprinijela općim ciljevima EU-a i ove strategije. **Bilateralni pojačani sporazumi o partnerstvu i suradnji nove generacije**, koje je EU sklopio i koje bi mogao sklopiti s pojedinačnim zemljama srednje Azije⁷, bit će temelj angažmana EU-a. Ovom se Zajedničkom komunikacijom želi **mobilizirati širok skup politika i instrumenata EU-a**, koji će se iskoristiti za dovođenje partnerstva između EU-a i srednje Azije na višu razinu, a na njoj će se **temeljiti i programiranje** razvojne suradnje i pomoći EU-a.

Međusektorski prioritet: ulaganje u regionalnu suradnju u srednjoj Aziji

Razvoj suradnje sa srednjom Azijom kao regijom u kojoj se suradnja temelji na pravilima i povezanosti, a ne na natjecanju i suparništvu, od velikog je interesa za EU. EU je predan ulaganjima u nove prilike i u sve veći potencijal za suradnju unutar regije i s regijom kao cjelinom.

Regionalna suradnja trebala bi omogućiti državama srednje Azije bolje upravljanje njihovom međuovisnošću, prevladavanje slabosti i zajedničkih problema, oslobađanje potencijala za gospodarski rast, povećanje utjecaja u međunarodnim pitanjima te očuvanje neovisnosti i identiteta. Iako će stanovnici srednje Azije nastaviti određivati načine promicanja dobrovoljnih oblika regionalne suradnje brzinom koju će sami odrediti, EU će **podupirati te procese** na temelju vlastitog iskustva o svim mogućim koristima od mehanizama integracije i bolje povezanosti.

⁷ EU je potpisao pojačani sporazum o partnerstvu i suradnji s Kazahstanom. U tijeku su pregovori o takvim sporazumima s Kirgistanom i Uzbekistanom. Tadžikistan je izrazio interes za sudjelovanje u pregovorima o takvom sporazumu. Takvi sporazumi stvaraju okvir koji ne sprečava sudjelovanje u drugim postojećim inicijativama za suradnju, kao što su sporazumi o slobodnoj trgovini i Euroazijska ekonomska unija, u kojoj su Kazahstan i Kirgistan članovi.

Dijalozi EU-a i srednje Azije i regionalni programi koje financira EU doprinijet će promicanju zajedničkih rješenja na regionalnoj razini u područjima kao što su okoliš, vode, klimatske promjene i održiva energija; obrazovanje; vladavina prava, održiva povezanost; politika suzbijanja droga; sigurnost i sprečavanje radikalizacije; upravljanje granicama i olakšavanje trgovine unutar regije.

Kad god je to korisno za EU i srednju Aziju, ovisno o predmetnom pitanju, programi za dijalog i suradnju sa srednjoazijskim državama mogli bi se proširiti i na **susjedne države** kao što su zemlje **Istočnog partnerstva**, Afganistan i druge. Zbog zajedničkih interesa kao što su sigurnost i stabilnost, upravljanje vodama i izgradnja učinkovitih veza srednja Azija i **Afganistan** postaju sve važniji jedno drugome. Stoga će uključivanje Afganistana u primjerenim slučajevima u relevantne dijaloge i regionalne programe EU-a i srednje Azije te pružanje potpore većem broju trilateralnih projekata suradnje s afganistanskim i srednjoazijskim partnerima ostati prioritet.

1. PARTNERSTVO ZA OTPORNOST

Jačanje otpornosti srednje Azije, njezinih država i društava od strateškog je interesa za EU. Za to je potrebno ojačati njihovu sposobnost predviđanja i podnošenja vanjskih i unutarnjih pritisaka, prihvatiti reforme i rješavati izazove koji proizlaze iz globalizacije, brzog rasta stanovništva, klimatskih promjena i uništavanja okoliša, pritiska na vodne i energetske resurse, migracija radne snage i novih sigurnosnih prijetnji. S obzirom na znatne razlike među fazama i modelima socioekonomskog razvoja država srednje Azije, EU će se usredotočiti na najozbiljnije nedostatke, jačajući postojeće prednosti i usmjeravajući nastojanja na ona područja u kojima može ostvariti poboljšanja. Promicanje relevantnih mogućnosti za mlade srednje Azije koji su sve povezaniji i ambiciozniji te jačanje položaja žena i djevojčica ostat će među ključnim prioritetima EU-a.

1.1. Promicanje demokracije, ljudskih prava i vladavine prava

Učvršćivanje demokratskih institucija, jačanje položaja građana i uspostavljanje uključivijih političkih i gospodarskih upravljačkih struktura, promicanje vladavine prava, jačanje odgovornosti javnih institucija i jamčenje poštovanja ljudskih prava ključni su uvjeti za uspjeh održivog razvoja srednje Azije. Stoga će poštovanje ljudskih prava ostati ključan element bilateralnih odnosa EU-a sa zemljama u regiji.

EU će nastaviti promicati **poštovanje ljudskih prava u skladu s međunarodnim standardima**, s naglaskom na slobodu izražavanja (uključujući medijski pluralizam), slobodu udruživanja, prava žena, prava djece, prava manjina i borbu protiv diskriminacije te sprečavanje i iskorjenjivanje mučenja. Nastojat će i izgraditi partnerstva, primjerice u kontekstu *inicijative Dobre priče o ljudskim pravima*.

EU će poticati države srednje Azije na **daljnju suradnju s UN-ovim tijelima za praćenje primjene sporazumâ, agencijama i mehanizmima za posebne postupke**. Promicat će suradnju na **multilateralnim forumima za ljudska prava** kao što su *Vijeće UN-a za ljudska prava* i *Treći odbor Opće skupštine UN-a*. Suradivat će na ratifikaciji i provedbi ključnih međunarodnih konvencija i rezolucija u području ljudskih prava i temeljnih standarda na tržištu rada, koristeći se u tu svrhu *posebnim dogovorom o poticajima za održivi razvoj i dobro upravljanje (OSP +)* za prihvatljive zemlje u regiji. Iskustvo država članica EU-a u pravnim prilagodbama koje su potrebne za pristupanje Rimskom statutu *Međunarodnog kaznenog suda* moglo bi biti korisno za zemlje srednje Azije.

Sudjelovanje civilnog društva u javnom donošenju odluka ima ključnu ulogu u osiguravanju održivosti procesa modernizacije u srednjoj Aziji. EU će promicati poticajno pravno i političko okruženje za civilno društvo koje omogućuje slobodno i sigurno djelovanje organizacija branitelja

ljudskih prava, novinara te neovisnih sindikalista i organizacija poslodavaca. Poticati će dijalog i suradnju civilnog društva i uprave na svim razinama.

EU će pojačati napore u promicanju **demokracije, vladavine prava i dobrog upravljanja**, koji su potrebni kako bi javne institucije bile odgovornije svojim građanima i bolje odgovarale na njihove potrebe te kako bi se privukla strana ulaganja. EU će ostati uključen u promicanje pravednih i transparentnih izbornih procesa. Njime će se poboljšati pravna i pravosudna suradnja, uključujući suradnju s Vijećem Europe, radi promicanja neovisnosti i učinkovitosti pravosudnih sustava. Budući da je **korupcija** i dalje vrlo raširena pojava u regiji, EU će podijeliti stručno znanje s državama koje žele uvesti potrebne promjene u svoje zakonodavstvo i administrativne sustave i ojačati svoje neovisne nadzorne institucije.

EU će promicati **ravnopravnost spolova i jačanje položaja žena i djevojčica** zbog njihova pozitivnog učinka koji se prelijeva u brojna područja, od borbe protiv radikalizacije do razvoja privatnog sektora, među ostalim uključivanjem *Programa UN-a za žene, mir i sigurnost* u relevantne aspekte suradnje s jer je potencijal žena i djevojčica za uključivanje u društveni, gospodarski i politički život u regiji i dalje u velikoj mjeri neiskorišten. *Inicijativa Spotlight*⁸ mogla bi imati važnu ulogu u tom pogledu.

Promicanje dostojanstvenog rada i poštovanje međunarodnih standarda na tržištu rada ostat će prioritet. EU će pomoći u učvršćivanju napretka ostvarenog posljednjih godina u skladu s temeljnim konvencijama *Međunarodne organizacije rada (ILO)* te poticati ratifikaciju i provedbu konvencija ILO-a o inspekcijama rada, zdravlju i sigurnosti na radu te radnim uvjetima. EU će promicati poštovanje *Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima*.

U tom će pogledu od ključne važnosti biti suradnja s *Organizacijom za europsku sigurnost i suradnju (OESS)*⁹, uključujući i na lokalnoj razini. EU će promicati poštovanje i provedbu načela i obveza OESS-a; jačati suradnju s autonomnim institucijama, *OESS-ovim Uredom za demokratske institucije i ljudska prava*, Visokim povjerenikom za nacionalne manjine i predstavnikom za slobodu medija; te poticati države srednje Azije da pojačaju svoju suradnju s OESS-om i podupru njegove misije na terenu u regiji.

Naposljetku, EU će ojačati suradnju s *Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvoj* te s Međunarodnom organizacijom rada u promicanju zdravog poslovnog okruženja i programa za dostojanstven rad.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- *korištenje regionalnih programa za podupiranje razmjene iskustava između EU-a i srednje Azije, među samim zemljama srednje Azije te sa zemljama Istočnog partnerstva u području pravne i pravosudne reforme, ljudskih prava, međunarodnih standarda rada, dobrog upravljanja, izborne reforme i jačanja položaja žena*
- *stvaranje mogućnosti za osposobljavanje u području ljudskih prava i vještina zagovaranja za aktiviste civilnog društva i borbe za ljudska prava te promicanje prekograničnih kontakata među njima u regiji te s njihovim partnerima u EU-u i zemljama Istočnog partnerstva*
- *uspostavljanje posebnog dijaloga o standardima rada te poslovanju i ljudskim pravima*

⁸ Inicijativa Spotlight zajednička je inicijativa EU-a i UN-a čiji je cilj iskorijeniti nasilje nad ženama i djevojčicama.

⁹ Sve zemlje srednje Azije članice su OESS-a.

1.2. Jačanje suradnje u području upravljanja granicama, migracija i mobilnosti i prevladavanje zajedničkih sigurnosnih izazova

EU i srednja Azija dugogodišnji su partneri u području sigurnosti. Redoviti sastanci *Političkog i sigurnosnog dijaloga na visokoj razini između EU-a i srednje Azije* otvaraju mogućnosti za razmjenu mišljenja o širim sigurnosnim izazovima i djelotvornim politikama za suočavanje s njima. EU će promicati **integrirani pristup** suradnji u području sigurnosti s regijom i pojačati suradnju u cilju rješavanja glavnih uzroka nesigurnosti, kao što su siromaštvo, društvena isključenost i marginalizacija, ograničeno političko sudjelovanje, institucijski nedostaci, korupcija i loše upravljanje prirodnim resursima. Kako bi pridonio održivoj ljudskoj sigurnosti, EU namjerava surađivati sa zemljama srednje Azije u **sigurnosnom sektoru** i razmotriti suradnju s ciljem promicanja njegove odgovornosti i učinkovitosti njegove reforme.

Klimatske promjene i uništavanje okoliša mogući su multiplikatori opasnosti. Stoga će EU dodatno integrirati poveznicu između okoliša, klime i sigurnosti u politički dijalog, mjere za sprečavanje sukoba, razvojno i humanitarno djelovanje te strategije za smanjenje rizika od katastrofa u srednjoj Aziji.

Terorizam i nasilni ekstremizam i dalje su problem i za EU i srednju Aziju. Suradnja u sprječavanju nasilnog ekstremizma, radikalizacije i financiranja terorizma te rješavanju pitanja vraćanja terorističkih boraca bit će i dalje prioritet partnerstva te će se razvijati u suradnji s dužnosnikom na novouspostavljenoj funkciji stručnjaka EU-a za sigurnost i borbu protiv terorizma s regionalnom nadležnošću za srednju Aziju te u suradnji s civilnim društvom i uz neprestano poštovanje ljudskih prava. EU će promicati razmjenu dobre prakse u sprečavanju nasilnog ekstremizma, uključujući istraživanja o pokretačima nasilnog ekstremizma, preventivnim mjerama i pobijanju ekstremističke propagande. Nastojat će ojačati otpornost lokalnih zajednica na nasilni ekstremizam uz poštovanje ljudskih prava i vladavine prava te rodnu osjetljivost, u skladu s *UN-ovim Akcijskim planom za sprečavanje nasilnog ekstremizma*.

Oslanjajući se na iskustva iz prethodnih programa u regiji, EU će pojačati suradnju sa srednjom Azijom u području **modernog integriranog upravljanja granicama** i proširiti regionalnu suradnju na Afganistan. EU će tražiti dodatne načine jačanja suradnje s regijom u **borbi protiv organiziranog kriminala, krijumčarenja migranata, trgovanja ljudima i trgovine nedopuštenim drogama**. EU će nastaviti sa suradnjom u razvoju integriranih i uravnoteženih politika borbe protiv droga.

Kako bi se poboljšalo upravljanje migracijama i mobilnošću unutar srednjoazijske regije te stvorili uvjeti za pojačane međuljudske kontakte između građana srednjoazijskih država i građana EU-a i drugih partnerskih zemalja, više će se raditi na suradnji u **rješavanju pitanja nezakonite migracije** uz potpuno poštovanje ljudskih prava. To će podrazumijevati suradnju u upravljanju granicama, ponovnom prihvatu nezakonitih migranata i reintegraciji povratnika, rješavanju **temeljnih uzroka nezakonite migracije** promicanjem strukovnog osposobljavanja, dostojanstvenih radnih uvjeta i kvalitetnih radnih mjesta u domovini, podupiranjem zakonite migracije i uspostavljanjem učinkovitog zakonodavstva i sustava za pomoć žrtvama trgovanja ljudima i osobama kojima je potrebna međunarodna zaštita.

U tu će svrhu EU poticati zemlje srednje Azije na razvoj **nacionalnih migracijskih politika, suradnju na regionalnoj razini i suradnju u multilateralnom upravljanju mobilnošću i migracijama** u skladu s vodećim načelima Ujedinjenih naroda. Usporedno s time EU će pojačati bilateralni dijalog i suradnju u području migracija i mobilnosti sa zemljama srednje Azije, posebno u okviru pojačanih sporazuma o partnerstvu i suradnji.

EU će surađivati sa srednjoazijskim državama u cilju promicanja otvorenog, slobodnog i sigurnog **kiberprostora** te poboljšanja **kibersigurnosti**.

EU će nastaviti surađivati s regijom u području **neširenja oružja za masovno uništenje, kontrole izvoza robe s dvojnomo namjenom te nuklearne sigurnosti i zaštite**, uz iskorištavanje svih prednosti *Centra za izvrsnost u području kemijske, biološke, radiološke i nuklearne sigurnosti u srednjoj Aziji*. Pokrenut će se uži dijalog sa srednjoazijskim državama o **upravljanju kriznim situacijama i održavanju mira**.

U interesu je EU-a i da nastavi pratiti razvoj događaja u regionalnim sigurnosnim strukturama, kao što su **Šangajska organizacija za suradnju** i **Organizacija ugovora o zajedničkoj sigurnosti**.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- *upotrebu Političkog i sigurnosnog dijaloga na visokoj razini između EU-a i srednje Azije te nedavno uspostavljene funkcije stručnjaka EU-a za sigurnost i borbu protiv terorizma s regionalnom nadležnošću za srednju Aziju u cilju jačanja praktične suradnje u okviru šire sigurnosne agende, uključujući reformu sigurnosnog sektora i upravljanje njime, hibridne prijetnje te vezu između vode i sigurnosti*
- *održavanje ad hoc sastanaka stručnjaka iz EU-a i srednje Azije o sprečavanju nasilnog ekstremizma i borbi protiv terorizma radi promicanja razmjene najbolje prakse i jačanja prekogranične suradnje u skladu s relevantnim međunarodnim obvezama*
- *intenziviranje suradnje i sinergija s OEES-om za sprečavanje i suzbijanje transnacionalnih prijetnji u srednjoj Aziji*
- *nastavak suradnje u području politike borbe protiv droga kako bi se dodatno ojačale nacionalne politike za smanjenje potražnje za drogama i riješio problem nezakonite opskrbe drogama i povezanog organiziranog kriminala*
- *razmjenu stručnog znanja o kibersigurnosti i hibridnim prijetnjama, uključujući priliku za srednju Aziju da sudjeluje u zajedničkom utvrđivanju hibridnih prijetnji u okviru EU-ova istraživanja o riziku hibridnih prijetnji*
- *jačanje suradnje u području modernog integriranog upravljanja granicama, koje se temelji na dugoročnoj suradnji EU-a i srednje Azije te EU-a i Afganistana*
- *jačanje dijaloga i suradnje u području migracija i mobilnosti u okviru pojačanih sporazuma o partnerstvu i suradnji i Ujedinjenih naroda*

1.3. Jačanje otpornosti u području okoliša, klime i vodoopskrbe

Srednja Azija suočava se sa sve ozbiljnijim problemima u pogledu okoliša. Kombinirani učinak klimatskih promjena, zbog kojeg se počeo smanjivati dotok vode kao posljedica smanjenja ledenjaka iz kojih se napajaju srednjoazijske rijeke, i brzi rast stanovništva pogoršat će neke aspekte okoliša u regiji, što će se potencijalno odraziti na gospodarski razvoj, sigurnost i migracije.

EU može pomoći regiji da te poteškoće pretvori u prilike. Budući da su ti problemi prekogranične prirode i da su za njihovo rješavanje potrebni uzajamno povjerenje i suradnja, EU će nastaviti primjenjivati **regionalni pristup** suradnji u području okoliša, vode i klimatskih promjena.

EU će surađivati sa svojim partnerima u srednjoj Aziji u provedbi **Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama**¹⁰ i *nacionalno utvrđenih doprinosa* s pomoću konkretnih mjera usmjerenih na ublažavanje klimatskih promjena, prilagodbu klimatskim promjenama i smanjenje rizika od katastrofa.

¹⁰ Potpisan 12. prosinca 2015.

EU će podupirati zemlje srednje Azije u uvođenju visokih ekoloških standarda i potaknut će ih da se odmaknu od linearnih proizvodnih modela prema **kružnom gospodarstvu** u kojem se vrijednost proizvoda zadržava što dulje, energetska učinkovitost i učinkovitost resursa povećavaju, a emisije ugljika i onečišćujućih tvari smanjuju. Takav prelazak na održivu potrošnju i proizvodnju može donijeti znatne koristi za ljudsko zdravlje i kvalitetu života te istodobno pomoći u promicanju gospodarske diversifikacije, otvaranju novih poslovnih prilika i poticanju gospodarskog rasta.

S obzirom na potencijal regije u pogledu solarne energije, energije vjetra i hidroenergije, EU će u srednjoj Aziji poticati **reformu u sektoru energetike i prelazak na niskougljično gospodarstvo**. Stavljajući na raspolaganje tehnologije i stručnosti EU-a u području **obnovljive energije i energetske učinkovitosti** te savjeta o regulatornim reformama trebalo bi doprinijeti jačanju energetske otpornosti u regiji, postizanju klimatskih ciljeva i otvaranju radnih mjesta i poslovnih prilika na objema stranama.

EU će promicati i **bolje upravljanje okolišem** i podupirati izgradnju kapaciteta država srednje Azije kako bi se pitanja okoliša uključila u druge politike i javno donošenje odluka, posebno izradom primjerenih procjena utjecaja na okoliš. Promicat će i ekološku održivost ulaganja u infrastrukturu za povezivanje i pristupanje svih zemalja srednje Azije regionalnim i globalnim multilateralnim sporazumima o okolišu.

Razmjena iskustava u **održivom upravljanju prirodnim resursima, zaštiti biološke raznolikosti i ekološkom turizmu** može pomoći u postizanju širokog raspona ciljeva kao što su ruralni razvoj, očuvanje ekosustava i podizanje razine osviještenosti o okolišu.

U skladu sa *Zaključcima Vijeća EU-a o diplomaciji u području voda*¹¹, promicanje **regionalne agende za vodu, mir i blagostanje** ostat će ključni prioritet u regiji. EU će nastaviti poticati uzajamno prihvatljiva rješenja za poboljšanje regionalne suradnje u pravičnom upravljanju prekograničnim vodnim resursima, u dogovoru s relevantnim agencijama UN-a i drugim partnerima. Poticat će pristupanje *Konvenciji o vodama Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu*¹² i njezinu provedbu te suradnju oko **Aralskog mora** i provedbu **Sporazuma o pravnom statusu Kaspijskog jezera**¹³.

EU će nastaviti poticati suradnju s regijom, u što je uključeno osposobljavanje stručnjaka, radi poticanja **integriranog upravljanja vodnim resursima**, smanjenja rasipanja vode, poboljšanja kvalitete vode i modernizacije infrastrukture te promicanja modernih poljoprivrednih sustava navodnjavanja.

Budući da je regija posebno izložena prirodnim opasnostima i opasnostima koje uzrokuje čovjek, EU će poduprijeti nacionalne i regionalne korake prema novim politikama i zakonodavstvu za **smanjenje rizika od katastrofa**. Podijelit će i svoje stručno znanje u području civilne zaštite i odgovora na hitne situacije kako bi potaknuo strukturiraniji, regionalni pristup otpornosti i pripravnosti.

EU će nastaviti surađivati u podupiranju sanacije okoliša kako bi se riješilo pitanje **preostalog otrovnog kemijskog i radioaktivnog otpada** iz nekadašnjih rudnika urana u regiji.

EU će upotrijebiti svoje financijske instrumente, bespovratna sredstva i jamstva, posebno ona koja pruža Europska investicijska banka (EIB) te će u suradnji s Europskom bankom za obnovu i razvoj

¹¹ Diplomacija u području voda – zaključci Vijeća, 13991/18 od 19. studenoga 2018.

¹² Konvencija o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera, potpisana u Helsinkiju 17. ožujka 1992.

¹³ Potpisan 12. kolovoza 2018. u Aktauu.

(EBRD) i drugim multilateralnim razvojnim bankama **mobilizirati javni te posebice privatni kapital za projekte u području okoliša i okolišno održive gospodarske djelatnosti**. Promicanje zdravog regulatornog okvira bit će iznimno važno za privlačenje privatnih ulaganja.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- *jačanje foruma i mehanizama za međuregionalnu i unutarregionalnu suradnju u području okoliša, vode i klimatskih promjena*
- *razvoj razmjene iskustava i inovativnog financiranja za promicanje energije iz obnovljivih izvora*
- *poticanje znanstvene suradnje i istraživanja u području upravljanja vodama te raspoloživih pouzdanih podataka o klimi i vodi koji mogu poslužiti kao temelj za djelotvornu politiku*
- *jačanje suradnje s Regionalnim centrom Ujedinjenih naroda za preventivnu diplomaciju za srednju Aziju u području povezanosti vodoopskrbe i sigurnosti*
- *potporu održivom upravljanju prirodnim resursima i ekosustavima te nastavak provedbe Strateškog plana za biološku raznolikost za razdoblje nakon 2020.*
- *poticanje razmjene iskustava i suradnje u području kružnoga gospodarstva, posebno u pogledu održivih sustava gospodarenja otpadom i borbe protiv onečišćenja zraka*

2. PARTNERSTVO ZA BLAGOSTANJE

Smještena na strateški sve bitnijem raskrižju Europe i Azije, sa svojim mladim stanovništvom¹⁴, visokom stopom pismenosti i golemim prirodnim resursima, srednja Azija ima znatan potencijal rasta i razvoja. Istodobno, u regiji se sve više uviđa da je potrebno uvesti nove modele gospodarskog razvoja i diversificirati gospodarstvo radi suočavanja s izazovima i mogućnostima globalizacije. EU će surađivati sa zemljama srednje Azije radi postizanja trajnih rezultata, što će obuhvatiti razvoj privatnog tržišta, poboljšanje ulagačke klime, ubrzanje prelaska na zeleno i kružno gospodarstvo, smanjenje socioekonomskih nejednakosti, ulaganje u ljudski kapital i promicanje dostojanstvenog rada za sve, oslobađanje potencijala unutarregionalne i međuregionalne trgovine te promicanje održive povezanosti.

2.1. Jačanje partnerstva za gospodarsku reformu

EU-u je itekako u interesu podupirati transformaciju gospodarstava srednje Azije, koja trenutačno pretjerano ovise o robi ili izvozu s niskom dodanom vrijednošću¹⁵, kao i o doznakama migranata, u diversificirana i konkurentna gospodarstva utemeljena na privatnom sektoru, koja mogu stvoriti radna mjesta, integrirati se u regionalne i globalne lance vrijednosti te osigurati jednake uvjete i mogućnosti svim gospodarskim subjektima.

EU će nastojati poticati **održivije i uključivije modele rasta u regiji**. Gospodarska reforma i modernizacija trebale bi donijeti koristi svim društvima i pridonijeti smanjenju nejednakosti, kao i razlika među regijama te između ruralnih i urbanih područja. Iskustvo EU-a u području ruralnog razvoja, regionalne politike i kohezije bit će stoga posebno važno.

Razvoj **konkurentnog privatnog sektora**, posebno malih i srednjih poduzeća (MSP-ova), bit će prioritet u djelovanju EU-a s obzirom na ključnu ulogu koju privatni sektor može imati u podupiranju gospodarskog rasta, jačanju položaja žena, promicanju dostojanstvenog rada i borbi protiv siromaštva. EU će promicati razvoj tržišta kapitala i širenje pristupa financiranju za MSP-ove, kvalitetne

¹⁴ Polovina stanovništva u regiji mlađa je od 20 godina, a srednjoazijska gospodarstva moraju svake godine apsorbirati milijun novih sudionika na tržištu rada.

¹⁵ Ugljikovodici i minerali činili su 2018. gotovo 60 % ukupnog izvoza iz regije.

regulatorne okvire i fiskalne politike te učinkovite politike za borbu protiv korupcije. Razvoj privatnog sektora i dalje će biti ključni prioritet *investicijskog instrumenta EU-a za srednju Aziju*.

Kao vodeći izvor privatnih ulaganja diljem svijeta, EU je u posebno povoljnom položaju da pojača dijalog na strateškoj razini s vladama i predstavnicima poslovnih subjekata regije, kao i s međunarodnim financijskim institucijama radi promicanja **kvalitetnog, transparentnog, otvorenog, nediskriminirajućeg i predvidljivog regulatornog i političkog okruženja** za europske gospodarske subjekte koji posluju u srednjoj Aziji ili u nju ulažu.

Potporna razvoju privatnog sektora i ulaganja trebala bi biti prioritet u sektorima rasta i zapošljavanja u kojima EU **posebice ima stručno znanje i komparativne prednosti**, kao što su poljoprivredni sektor i poljoprivredna djelatnost, okoliš i voda, energija, promet i održivi turizam.

EU će poticati **dijalog i suradnju među poduzećima** u srednjoj Aziji, među ostalim i među novoosnovanim poduzećima i poslovnim inkubatorima. Time će se pridonijeti stvaranju bilateralnih i regionalnih foruma za dijalog i suradnju među poduzećima, kao što su *europske gospodarske komore* u zemljama srednje Azije. EU će nastojati uključiti srednjoazijske udruge poslodavaca i radnika u dijalog o temama od investicijske klime do obrazovanja, zapošljivosti (uključujući žene i djevojčice) i reformi tržišta rada.

Budući da je dostupnost **visokokvalitetnih statističkih podataka** preduvjet za razvoj učinkovitih javnih politika, EU će nastaviti raditi na razvoju statističkih sustava zemalja srednje Azije.

U okviru redovitih bilateralnih savjetovanja s državama srednje Azije EU će intenzivirati razmjene mišljenja i suradnju u pogledu makroekonomskih reformi, **financijske, monetarne i fiskalne politike te upravljanja javnim financijama**. Promicat će strategije upravljanja dugom i tržišta domaćih obveznica te olakšati reforme okvira monetarne politike i nadzora financijskog sustava.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- *poticanje poboljšanja u poslovnom i ulagačkom okruženju i podupiranje razvoja privatnog sektora, posebno malih i srednjih poduzeća, putem dijaloga i suradnje među poduzećima srednje Azije, sektorskog dijaloga i tehničke pomoći*
- *poticanje twinninga za razmjenu znanja i vještina te izgradnju kapaciteta srednjoazijskih uprava u ključnim aspektima gospodarskih reformi*
- *razmjenu znanja i iskustva o razvoju statističkih sustava*

2.2. Olakšavanje unutarregionalne i međuregionalne trgovine i ulaganja

Treba više surađivati u prevladavanju strukturnih ograničenja koja i dalje ograničavaju potencijal za trgovinu i ulaganja između EU-a i srednje Azije¹⁶, poticanju trgovine i ulaganja unutar regije¹⁷ te osiguravanju dublje integracije srednje Azije u globalno gospodarstvo.

EU će nastaviti poticati i podupirati **pristupanje svih država srednje Azije WTO-u**. Provedba obveza WTO-a omogućit će državama srednje Azije da otvore svoja gospodarstva, ojačaju svoju međunarodnu konkurentnost, integriraju se u globalne lance vrijednosti i sudjeluju u oblikovanju globalnoga gospodarskog upravljanja. U stvaranje ravnopravnih uvjeta i povećanje povjerenja u poslovanju u regiji bit će uključeno poticanje pristupanja *Sporazumu WTO-a o javnoj nabavi (GPA)*.

¹⁶ EU je 2018. bio među pet najboljih partnera svake od srednjoazijskih država u području trgovine i ulaganja, no trgovina s tom regijom i dalje čini manje od jedan posto ukupne trgovine EU-a.

¹⁷ Unutarregionalna trgovina činila je 2018. gotovo 5 % ukupne trgovine regije.

Na temelju svojeg iskustva u regionalnim integracijskim mehanizmima EU će poduprijeti napore za olakšavanje **trgovine i ulaganja unutar regije u srednjoj Aziji**, među ostalim razmjenom iskustava i najboljih praksi o uklanjanju nekarinskih prepreka trgovini i promicanju konvergencije i usklađivanja propisa, čije su ključne sastavnice integracija u međunarodni sustav normizacije pod vodstvom *Međunarodne organizacije za normizaciju* i *Međunarodne elektrotehničke komisije* te čvrst sustav kvalitete.

EU će se služiti pojačanim sporazumima o partnerstvu i suradnji te programima tehničke suradnje za poticanje **konvergencije ili usklađenosti s pravilima EU-a i međunarodnim i europskim tehničkim normama** te **uklanjanje tehničkih prepreka trgovini**. To će omogućiti recipročan pristup tržištu i stvoriti mogućnosti pristupa globalnom tržištu za srednjoazijske gospodarske subjekte jer se pravila i norme EU-a priznaju diljem svijeta. Jačanje dijaloga o sanitarnim i fitosanitarnim mjerama za jačanje sustava za sigurnost hrane u zemljama srednje Azije bilo bi korisno za lokalne potrošače i poduzeća te bi olakšalo trgovinu s EU-om.

EU će nastaviti surađivati sa srednjoazijskim državama kako bi se poboljšao **recipročni pristup tržištu za robu i usluge**. Pojačano će raditi kako bi pomogao zemljama korisnicama iz srednje Azije da bolje iskoriste jednostrani povlašteni pristup tržištu EU-a, koji im se osigurava **OSP-om** i **OSP-om +** i koji može potaknuti izvoz i gospodarsku diversifikaciju te bolje standarde i uvjete rada te na odgovarajući način nadopuniti pojačane sporazume o partnerstvu i suradnji.

EU će pojačati suradnju sa srednjom Azijom kako bi se promicala usklađenost s **međunarodnim carinskim standardima** EU-a, Svjetske carinske organizacije i WTO-a radi pojednostavnjenja i usklađivanja carinskih postupaka. Pojačat će i suradnju s tom regijom u borbi protiv nezakonite trgovine, porezne prijevare, utaje poreza i povreda prava intelektualnog vlasništva. Poticat će dodatnu razmjenu informacija radi jačanja borbe protiv pranja novca, korupcije i financiranja terorizma.

Na temelju svojeg iskustva EU će i dalje promicati upotrebu i razvoj **oznaka zemljopisnog podrijetla** u zemljama srednje Azije, što im može pomoći da diversificiraju svoju poljoprivrednu proizvodnju prema većoj dodanoj vrijednosti.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- *intenziviranje razmjene iskustava i najbolje prakse s EU-om u prevladavanju nekarinskih prepreka trgovini i promicanju konvergencije i usklađivanja propisa*
- *pružanje potpore pristupanju WTO-u i GPA-u, uključujući putem tehničke pomoći*
- *intenziviranje dijaloga o sanitarnim i fitosanitarnim mjerama za jačanje sustava za sigurnost hrane*
- *razmjenu iskustava u vezi s normizacijom i infrastrukturuom kvalitete kako bi se olakšala trgovina unutar regije i trgovina s EU-om*
- *poticanje pojednostavnjenja i usklađivanja carinskih postupaka i potporu razvoju prekogranične e-trgovine*
- *jačanje tehničke suradnje radi boljeg iskorištavanja jednostranog povlaštenog pristupa tržištu EU-a, koji je omogućen OSP-om i OSP-om +*
- *razmjenu iskustava o oznakama zemljopisnog podrijetla kako bi se olakšala diversifikacija poljoprivredne proizvodnje*

2.3. Poticanje održive povezanosti

Razvoj **euroazijske povezanosti** može znatno koristiti srednjoj Aziji zahvaljujući boljoj infrastrukturi, gospodarskoj diversifikaciji i integraciji u regionalne i globalne lance vrijednosti. Razvoj funkcionalnih trgovinskih koridora između Europe i Azije te osiguranje razvoja povezanosti na održiv,

otvoren i uključiv način koji se temelji na pravilima od velikog je interesa za EU jer se time stvaraju pogodno okruženje za održiva ulaganja i jednaki uvjeti za poslovanje u srednjoj Aziji.

U skladu sa svojom *strategijom za povezivanje Europe i Azije*¹⁸ te upotrebom postojećih okvira suradnje EU će gdje god je potrebno uspostaviti **partnerstva za održivu povezanost** sa zemljama srednje Azije na temelju tržišnih načela koje će zajamčiti transparentnost i temeljiti se na međunarodnim standardima. Suradnja u tom području trebala bi biti uglavnom usmjerena na **promet, energetiku i digitalne veze, kao i na međuljudske kontakte**. To će srednjoj Aziji donijeti održive koristi koje će nadilaziti prednosti povezane s njihovim statusom tranzitnih zemalja te će zemljama srednje Azije pomoći da ostvare ciljeve održivog razvoja i klimatske ciljeve.

Kombinacija europskih privatnih ulaganja i programa regionalne suradnje EU-a koji su od ranih devedesetih godina doprinosili povezivanju Europe s njezinim susjedstvom i srednjom Azijom dali su EU-u ključnu ulogu u promicanju euroazijske povezanosti. Obnovljeni međunarodni napor u tom području, uključujući proširenje *transeuropske prometne mreže (TEN-T)* na zemlje susjedstva EU-a, kinesku inicijativu *Jedan pojas, jedan put* i druge inicijative, mogu otvoriti znatne mogućnosti za ispunjavanje glavnih potreba srednje Azije.

Zemlje EU-a i srednje Azije pojačat će suradnju i osigurati sinergije u planiranju **prometne povezanosti** i u utvrđivanju potrebnih regulatornih okvira, uključujući povezivanje dobro razvijenog okvira transeuropske prometne mreže s mrežama u srednjoj Aziji, primjerice i preko Južnog Kavkaza i drugih regionalnih mreža¹⁹. Cilj je postići uravnotežene i održive prometne veze između istoka i zapada te sjevera i juga, posebno na temelju rezultata *srednjoazijske regionalne gospodarske suradnje*. Za postizanje tog cilja EU bi mogao ponuditi tehničku pomoć i doprinijeti održivom razvoju infrastrukture kako bi njegovi partneri mogli planirati svoje prometne sustave i osigurati međupovezanost tih sustava. EU će pridonijeti dekarbonizaciji sektora prijevoza promicanjem **električne mobilnosti**, cestovne i željezničke, te će obratiti pozornost na razvoj **zračnog prijevoza i civilnog zrakoplovstva**, uključujući pitanja sigurnosti.

Daljnja suradnja između EU-a i srednje Azije u **upravljanju granicama**, uključujući pojačanu suradnju u području modernog integriranog upravljanja granicama, kao i poticanje **kompatibilnih sustava carinskog provoza** poduprijet će rad na razvoju prometne povezanosti.

EU će i dalje najviše pažnje posvećivati jačanju uloge srednje Azije u doprinosu **sigurnosti i diversifikaciji dobavljača, izvora i pravaca opskrbe EU-a energijom**, uključujući procjenjivanje mogućnosti izgradnje Transkaspiskog plinovoda. Suradivat će sa srednjom Azijom u promicanju regulatornih okvira, tehnologija i vještina potrebnih za smanjenje troškova i razvoj obnovljivih izvora energije i tehnologija uštede energije te u pokretanju ulaganja putem mješovitog financiranja i drugih financijskih poticaja. EU će pomoći u modernizaciji distribucije električne energije u okviru pametnih i otpornih decentraliziranih mreža i **razvoju interkonekcija među zemljama**, kako bi se potaknula regionalna i unutarregionalna trgovina električnom energijom.

EU i srednja Azija ojačat će suradnju u području **digitalnoga gospodarstva**, s naglaskom na promicanju pristupa cjenovno pristupačnoj, otvorenoj i sigurnoj širokopojasnoj povezanosti i digitalnoj infrastrukturi, uključujući donošenje potrebnih regulatornih reformi; podupiranje razvoja i

¹⁸ Povezivanje Europe i Azije – temelji za strategiju EU-a – zaključci Vijeća, 13097/18 od 15. listopada 2018.

¹⁹ Savjetovanje sa zemljama srednje Azije bit će provedeno u okviru Zajedničke studije o održivim sveobuhvatnim prometnim koridorima za željeznice između Europe i Kine, kako je utvrđeno u okviru Platforme za povezanost EU-a i Kine.

održavanja mreža visokog kapaciteta za istraživanje i obrazovanje; promicanje digitalne pismenosti i vještina; poticanje digitalnog poduzetništva i otvaranje radnih mjesta; te razvoj područja kao što su e-uprava i e-obrazovanje. S obzirom na njezinu međusektorsku prirodu, digitalizacija će biti ključan aspekt suradnje EU-a i srednje Azije u područjima kao što su integrirano upravljanje granicama, reforma javne uprave, trgovina, prometna i energetska infrastruktura te potpora MSP-ovima. EU će intenzivirati razmjenu iskustava na odgovarajućim forumima o slobodi interneta i borbi protiv dezinformiranja.

Suradnjom u upotrebi sustava *Galileo* za satelitsku navigaciju, pozicioniranje i određivanje vremena mogla bi se olakšati prometna povezanost i omogućiti njegova primjena za energetske i telekomunikacijske mreže.

EU će usko surađivati s **trećim zemljama, regionalnim organizacijama i međunarodnim financijskim institucijama** u promicanju održivosti i jednakih uvjeta u pogledu povezanosti radi ostvarivanja zajedničkih interesa srednje Azije i EU-a. EU će nastojati ostvariti sinergiju s drugim ključnim partnerima uključenima u promicanje euroazijske povezanosti, uključujući u okviru procesa *Azijsko-europskog sastanka* (ASEM). Predanost EU-a u podupiranju projekata održive povezanosti trebala bi doprinijeti jačanju cjelokupne kvalitete projekata ulaganja drugih aktera u regiji.

EU će iskoristiti svoje financijske instrumente, bespovratna sredstva i jamstva te zajmove EIB-a i surađivati s međunarodnim financijskim institucijama i multilateralnim razvojnim bankama radi **mobilizacije javnog te posebice privatnog kapitala** za projekte održive povezanosti u srednjoj Aziji.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- *jačanje bilateralne i međuregionalne suradnje kako bi se osigurala učinkovita održiva povezanost*
- *doprinos razvoju prometnih koridora između EU-a i srednje Azije na temelju proširenja mreže TEN-T*
- *jačanje bilateralnih dijaloga na temelju postojećih memoranduma o razumijevanju o energetske suradnji i organiziranje ad hoc regionalnih konferencija o energiji prema potrebi*
- *upotrebu inovativnog i mješovitog financiranja kako bi se dodatno poticala zelena ulaganja, posebno u području obnovljive energije i energetske učinkovitosti*
- *upotrebu instrumenata EU-a (kao što su bespovratna sredstva, mješovito financiranje i jamstva) i pojačano savjetovanje s međunarodnim financijskim organizacijama i drugim relevantnim akterima radi podupiranja projekata održive povezanosti*

2.4. Ulaganje u mlade, obrazovanje, inovacije i kulturu

Razvoj vještina bit će od ključne važnosti za konkurentnost i socijalnu koheziju srednje Azije. Promicanje kvalitetnog obrazovanja, zapošljivosti i dostojnih radnih mjesta za mlado stanovništvo i žene srednje Azije trebalo bi pomoći regiji u ispunjavanju zahtjeva koje pred njih postavljaju tehnologije koje se brzo mijenjaju i stvaranju kvalificirane radne snage potrebne za gospodarsku diversifikaciju i privlačenje stranih ulagača. Osiguravanje kvalitetnog obrazovanja i radnih mjesta, među ostalim i u ruralnim područjima, uključujući za djevojčice i žene, i dalje će biti ključni uvjet za sprečavanje iseljavanja kvalificirane radne snage te radikalizacije i nasilnog ekstremizma.

EU će podupirati suradnju između regija i unutar regije kako bi se izgradili kapaciteti i povećala **kvaliteta obrazovanja, visokog obrazovanja te strukovnog obrazovanja i osposobljavanja**. Promicat će se **sinergije između obrazovnih sustava i tržišta rada te digitalno obrazovanje**.

EU se može poslužiti programom Erasmus+ kako bi pomogao sveučilištima srednje Azije u modernizaciji i ispunjavanju ciljeva **Bolonjskog procesa u visokom obrazovanju i Torinskih načela u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju**. EU bi trebao nastojati razviti **europske studije** na sveučilištima srednje Azije. Sveučilišta država članica EU-a trebalo bi poticati da uspostave više **partnerstava i podružnica** sa sveučilištima u srednjoj Aziji te da razviju **jezičnu izobrazbu** u regiji.

EU će istražiti mogućnost da se srednjoj Aziji pomogne u razvoju **regionalnog visokog obrazovnog područja**, na temelju primjera *Europskog prostora visokog obrazovanja*. Time bi se zemljama u regiji omogućilo da moderniziraju i međusobno usklade svoje sustave visokog obrazovanja te da istodobno ojačaju svoje mehanizme za osiguranje kvalitete i priznavanje.

EU će pojačati suradnju u području **strukovnog obrazovanja i osposobljavanja**, u suradnji s *Europskom zakladom za osposobljavanje*, radi promicanja zapošljivosti mladih i odraslih u perspektivi cjeloživotnog učenja, kako bi se odgovorilo na potrebe transformacije gospodarstava srednje Azije i europskih ulagača u regiji.

Suradnja EU-a sa srednjom Azijom u području **istraživanja i inovacija** može pomoći u učinkovitijoj borbi protiv izazova regije, uz istovremeno jačanje međuljudskih kontakata. Razmjena stručnog znanja i inovativnih tehnologija radi prevladavanja izazova u području klime, vode i okoliša, kao i sigurnosti hrane te čiste i obnovljive energije, pomogla bi u unapređenju regionalne suradnje utemeljivanjem politika na čvrstim, pouzdanim i pristupačnim dokazima. Jačanje istraživačke suradnje u poljoprivredi, zdravstvu, zelenom prometu i održivom urbanom razvoju također bi bilo uzajamno korisno. EU i srednjoazijska sveučilišta i istraživačke organizacije trebali bi dodatno poticati mobilnost istraživača i razmjenu osoblja, među ostalim u okviru *aktivnosti Marie Skłodowska-Curie*.

U skladu sa *strategijom o kulturi u vanjskim odnosima EU-a*²⁰ te na temelju kulturne baštine srednje Azije s koridora „Puti svile” EU će razviti **kulturnu suradnju** s regijom kako bi promicala partnerstva, koprodukcije i razmjene u područjima kulturnih i kreativnih industrija, međukulturnog dijaloga i očuvanja kulturne baštine. EU će u tu svrhu produbiti suradnju s *Organizacijom UN-a za obrazovanje, znanost i kulturu* i vodećim europskim kulturnim institucijama. Promicat će mobilnost umjetnika i profesionalaca u kulturi primjenom razmjena, osposobljavanja i boravaka umjetnika, a mogli bi se poticati i mobilnost i razmjena u sportu.

EU će podupirati istraživanja o srednjoj Aziji i odnosima EU-a i srednje Azije te promicati otvaranje više prilika za interakciju **istraživača i mislilaca** iz EU-a i srednje Azije.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- *povećanje broja i diversifikaciju profila srednjoazijskih korisnika programa Erasmus+ i programa Marie Skłodowska-Curie*
- *povećanje suradnje među regijama i unutar regije u području vode, hrane i okoliša*
- *poticanje unutarregionalne i međunarodne mobilnosti studenata, osoblja i istraživača, kao i učenika i voditelja osposobljavanja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju*
- *pomoć srednjoj Aziji u razvoju programa regionalne suradnje nadahnutog Europskim prostorom visokog obrazovanja*
- *uspostavljanje dijaloga i promicanje razmjene najbolje prakse u području zapošljivosti mladih, jačanja položaja žena i politika zapošljavanja*
- *poticanje intenzivnijeg dijaloga između EU-a, srednjoazijskih tijela, poslovnih organizacija*

²⁰ Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću „Ususret Strategiji EU-a za međunarodne kulturne odnose”, JOIN(2016) 29 final od 8. lipnja 2016.

3. BOLJA SURADNJA

EU će nastojati promicati dosljedan pristup srednjoj Aziji pri čemu će osigurati da sektorske politike pomažu u rješavanju problema koji su međusobno sve povezani. Novu strategiju EU-a trebale bi zajednički provoditi institucije EU-a i države članice, a pritom bi trebalo uspostaviti više sinergije između njihovih odgovarajućih prednosti i resursa.

3.1. Jačanje arhitekture partnerstva i uključivanje civilnog društva i parlamenata

Aktualni institucijski okvir međuregionalnog dijaloga sastoji se od **godišnjeg sastanka ministara vanjskih poslova EU-a i srednje Azije** na kojem EU predstavlja Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku/potpredsjednik Komisije, te s godišnjim **političkim i sigurnosnim dijalogom EU-a i srednje Azije na visokoj razini** koji se odvija na razini zamjenika ministara.

Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku/potpredsjednik Komisije i srednjoazijski ministri vanjskih poslova trebali bi se također neformalno sastajati na marginama godišnjih sjednica *Opće skupštine Ujedinjenih naroda*, sastancima Vijeća ministara OESS-a i drugim međunarodnim sastancima i konferencijama.

Kako bi se to nadopunilo, mogli bi se razmotriti *ad hoc sastanci visokih dužnosnika* EU-a i srednje Azije.

Institucijski okvir za bilateralne odnose sa zemljama srednje Azije bit će ojačan kad se sklope i stupe na snagu pojačani sporazumi o partnerstvu i suradnji, s redovitim dijalozima o ljudskim pravima kojima se nadopunjuju redoviti sastanci na ministarskoj razini i na razini visokih dužnosnika.

Budući da EU i srednja Azija dijele istu predanost međunarodnom pravu i globalnom poretku utemeljenom na pravilima s UN-om u središtu, EU će pojačati **suradnju u multilateralnim i regionalnim forumima**.

S obzirom na konstruktivnu ulogu Europskog parlamenta u obogaćivanju zajedničkog programa partnerstva između EU-a i srednje Azije, trebalo bi poticati daljnji **međuparlamentarni dijalog**, među ostalim i redovitim posjetima. EU će nastojati organizirati više **posjeta regiji na visokoj razini**.

EU će također pojačati napore u promicanju uže suradnje s **civilnim društvom, skupinama za strateško promišljanje, lokalnim vladama, poslovnim sektorom, socijalnim partnerima, kulturnim organizacijama, akademskom zajednicom i mladima**. Savjetovanje s civilnim društvom bit će važan aspekt programiranja razvojne suradnje EU-a, kojom će se nastojati ojačati sposobnost civilnog društva da potiče odgovornost i transparentnost vlade.

Godišnji ministarski sastanak EU-a i srednje Azije mogao bi se dopuniti sastancima neslužbenog **Foruma EU-a i srednje Azije** koji bi okupio predstavnike civilnog društva, akademske zajednice i skupina za strateško promišljanje te dužnosnike iz EU-a i srednje Azije. Ti sastanci omogućili bi civilnom društvu da doprinese razvoju partnerstva između EU-a i srednje Azije i poveća njegovu vidljivost.

EU će intenzivirati savjetovanja o srednjoazijskim pitanjima s **partnerima sličnih stavova i drugim relevantnim partnerima** radi razvoja uzajamnog razumijevanja i suradnje u područjima u kojima se interesi približavaju.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- održavanje ad hoc sastanaka viših dužnosnika između redovitih sastanaka Političkog i sigurnosnog dijaloga na visokoj razini između EU-a i srednje Azije i ministarskih sastanaka
- organiziranje neformalnih ministarskih savjetovanja na marginama Opće skupštine Ujedinjenih naroda i postizanje zajedničkog razumijevanja i konvergencije stajališta u UN-u i drugim multilateralnim forumima
- jačanje savjetovanja o pitanjima srednje Azije, prema potrebi, s trećim partnerima
- dodatno uključivanje civilnog društva u razvoj partnerstva EU-a i srednje Azije, uključujući uspostavu neformalnog Foruma EU-a i srednje Azije
- poticanje češćih međuparlamentarnih kontakata i posjeta

3.2. Suradnja radi postizanja snažnog učinka

EU i države članice bili su vodeći partner u razvojnoj suradnji sa srednjom Azijom u proteklom desetljeću²¹. EU će nastaviti koristiti dostupne financijske instrumente za potporu regiji i pomoć u suočavanju s izazovima te maksimalno povećanje mogućnosti partnerstva EU-a i srednje Azije. Nova **strategija EU-a za srednju Aziju** bit će temelj suradnje EU-a s tom regijom u nadolazećim godinama. Ispunjavanje obveza u okviru **Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030.** bit će ključan element angažmana EU-a. **Dijalog s civilnim društvom i lokalnim tijelima** također će doprinijeti definiranju prioriteta EU-a za srednju Aziju. Bit će potrebno **više sinergije s politikama država članica prema regiji, uključujući razvojnu suradnju.**

Sama razvojna suradnja neće omogućiti postizanje ciljeva održivog razvoja, stoga će biti potrebna kako bi poslužila kao **katalizator za privlačenje privatnog kapitala za rast.** EU bi trebao na najbolji mogući način iskoristiti svoje alate za širu razvojnu pomoć u regiji, uključujući **inovativne načine suradnje** kao što je twinning i veću usmjerenost na ulaganja. **Pojačani sporazumi o partnerstvu i suradnji** pružit će prilike za pojačani dijalog sa zemljama srednje Azije o politikama u širokom rasponu sektora, što će pridonijeti postizanju ciljeva održivog razvoja.

Suradnja s **međunarodnim financijskim institucijama** i dalje će imati važnu ulogu u poticanju javnog i privatnog financiranja održivog razvoja u srednjoj Aziji.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- organiziranje političkih dijaloga EU-a i srednje Azije u određenim sektorima te podupiranje tih dijaloga putem twinninga
- intenziviranje, prema potrebi, suradnje s međunarodnim financijskim institucijama

²¹ EU je izdvojio 1,1 milijardu EUR za razvojnu suradnju sa srednjom Azijom u okviru proračunskog ciklusa 2014.–2020.

3.3. *Vidljivije partnerstvo*

Kako bi se povećala vidljivost EU-a u srednjoj Aziji, EU i države članice trebaju razviti dinamičniju i usmjereniju komunikacijsku strategiju u kojoj će iznijeti razloge za svoj angažman i istaknuti prilike koje partnerstvo EU-a i srednje Azije može otvoriti regiji i njezinim građanima. Za to će prije svega biti potrebno razvijanje zajedničke komunikacije i utvrđivanje komunikacijskih mogućnosti, među ostalim putem društvenih medija i drugih novih komunikacijskih tehnologija, za privlačenje pažnje mladih u regiji, tvorca javnog mišljenja, utjecajnih osoba na društvenim mrežama, civilnog društva, akademske zajednice i medija u cjelini.

Posebne inicijative u tom području obuhvatit će:

- *razvoj sustavnijeg zajedničkog komuniciranja i bolju upotrebu internetskih portala i društvenih medija kako bi se istaknule vidljive koristi angažmana EU-a u regiji*

Vijeće i Europski parlament pozivaju se da podrže pristup i mjere predstavljene u ovoj Zajedničkoj komunikaciji.